

5. UČEBNÍ OSNOVY

5.5 Člověk a společnost

5.5.2 Občanská a rodinná výchova

Blok předmětů:

ČLOVĚK A SPOLEČNOST (DĚJEPIS, OBČANSKÁ A RODINNÁ VÝCHOVA)

Název předmětu:

OBČANSKÁ A RODINNÁ VÝCHOVA

5.5.2.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací oblast **Člověk a společnost** v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležítosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost se u žáků formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.

Vzdělávací oblast Člověk a společnost zahrnuje vzdělávací obory **Dějepis a Výchova k občanství**. Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje přímo na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Přesahy dané vzdělávací oblasti se promítají i do jiných vzdělávacích oblastí a do celého života školy a mají přímou vazbu zejména na společenskovední část vzdělávacího oboru *Zeměpis*, který je v zájmu zachování jeho celistvosti umístěn ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda.

Vzdělávací obor **Dějepis** přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Vzdělávací obor **Výchova k občanství** se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů, včetně činností armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní

principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, utváření a upevňování vědomí přináležetosti k evropské kultuře
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- utváření pozitivního hodnotového systému opřeného o historickou zkušenost
- rozlišování mýtů a skutečností, rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovedního charakteru
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv
-

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Občanská a rodinná výchova je vyučovací předmětem pro žáky II. Stupně ZŠ v 6. a 9. ročníku. Navazuje na základy (dovednosti, vědomosti, postoje), které žáci získali v prvouce, vlastivědě a přírodovědě v 1. - 5. ročníku. Vyučuje se v 2 hodinové týdenní dotaci. Výuka probíhá v kmenových třídách.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Občanská a rodinná výchova

<p>KOMPETENCE K UČENÍ vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich „budoucnost“ - připravujeme je na celoživotní učení. -Vedeme sebe, žáky a rodiče k tomu, že důležitější jsou získané dovednosti a znalosti, než známka na vysvědčení. -Na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení. -Podporujeme samostatnost a tvořivost. -Podporujeme různé přijatelné způsoby dosažení cíle. -Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti. -Ve výuce se zaměřujeme prioritně na „aktivní“ dovednosti, učivo používáme jako prostředek k jejich získání. -Ve výuce zřetelně rozlišujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující). -Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu. -Podporujeme používání cizího jazyka a výpočetní techniky. -Umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry. -Na začátku hodiny vždy žáky seznámíme s cílem VH, na konci VH vždy s žáky zhodnotíme jeho dosažení. -Při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace. -Učíme práci s chybou. -Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.
---	---

<p>KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickém uvažování a k řešení problémů</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Učíme žáky nebát se problémů („problémy byly, jsou a budou - problém není hrozba, ale výzva“). -Vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit. -Podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problému. -Podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení problémů. -Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení. -Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů. -Podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů. -V rámci svých předmětů učíme, jak některým problémům předcházet. -Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.
--	---

<p>KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Prioritně se zaměřujeme na rozvíjení komunikačních dovedností žáků v mateřském jazyce, v cizím jazyce, v informačních a komunikačních technologiích a v sociálních vztazích. -Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace. -Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů. -Ve všech vyučovacích předmětech podporujeme používání cizího jazyka a výpočetní techniky. -Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty. -Podporujeme kritiku a sebekritiku. -Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky (školní časopis, místní tisk, web, ppt. prezentace apod.). -Podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd, ročníků, věkových kategorií. -Vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce, sebe a ostatních lidí. -Vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti. -Připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích. -Důsledně vyžadujeme dodržování stanovených pravidel, umožňujeme žákům podílet se na jejich sestavování. -Učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace. -Učíme žáky „asertivnímu chování“ a „nonverbální komunikaci“
---	---

<p>KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování. -Podporujeme „inkluzi“ („začlenění“) - volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu. -Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce. -Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role. -Učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu i práci (význam) ost. členů týmu. -Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují. -Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle. -Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu. -Průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě, skupině. -Učíme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky, (mezi žáky a učiteli). -Důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli.
---	--

<p>KOMPETENCE OBČANSKÉ vychovávat žáky</p> <ul style="list-style-type: none"> - jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, - jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí, - jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích 	<ul style="list-style-type: none"> -Netolerujeme sociálně patologické projevy chování (drogy, šikana, kriminalita mládeže). -Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu. -Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů. -Netolerujeme nekamarádké chování a odmítnutí požadované pomoci. -Netolerujeme žádnou podobu (aktivní, pasivní, otevřenou, skrytou) podpory výše uvedených negativních jevů. -Důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy. -Vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem. -Na konkrétních modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí. -Podporujeme různé formální i neformální způsoby spolupráce s obcí, policií, složkami IZS apod. -V rámci svých předmětů, v třídnických hodinách i na mimoškolních akcích upevňujeme žádoucí pozitivní formy chování žáků. -Neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření. -Využíváme pomoci a zkušeností odborníků - výchovných poradců, PPP, OPD, policie. -Rozumně a zodpovědně využíváme dostupných prostředků výchovných opatření – s ohledem na jejich účinnost. -Při kázeňských problémech žáků se vždy snažíme zjistit jejich motiv (příčinu). -Průběžně seznamujeme žáky s vhodnými právními normami. -Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví, a k ochraně životního prostředí. -Nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity (kulturní, sportovní, rekreační apod.) jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům. -V hodnocení žáků (ve zřetelné převaze) uplatňujeme prvky pozitivní motivace. -Jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku.
---	---

<p>KOMPETENCE PRACOVNÍ vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme, kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme. -Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky. -Důsledně žáky vedeme k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků. -Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi – cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia. -Cíleně posilujeme (motivujeme) žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia (budoucího povolání). -Seznamujeme žáky s podmínkami a možnostmi jejich pracovního uplatnění v rámci Evropské unie
---	---

Výchova ke zdraví 2. stupeň

Očekávané výstupy

žák

- 1.1 *respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě*
- 1.2 *vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví*
- 1.3 *vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví*
- 1.4 *posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví*
- 1.5 *usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví*
- 1.6 *vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí*
- 1.7 *dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky*
- 1.8 *uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc*
- 1.9 *projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce*
- 1.10 *samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím*
- 1.11 *respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví*
- 1.12 *respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování*
- 1.13 *uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým*
- 1.14 *vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi*
- 1.15 *projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc*
- 1.16 *uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí*

Učivo

VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ

- 1.1 *vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství*
- 1.2 *vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek*

ZMĚNY V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA A JEJICH REFLEXE

- 1.3 *dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny*

- 1.4 sexuální dospívání a reprodukční zdraví – zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost, promiskuita; problémy těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity

ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ

- 1.5 výživa a zdraví – zásady zdravého stravování, pitný režim, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy
- 1.6 vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota
- 1.7 tělesná a duševní hygiena, denní režim – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví, pohybový režim
- 1.8 ochrana před přenosnými chorobami – základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty
- 1.9 ochrana před chronickými nepřenositelnými chorobami a před úrazy – prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění; preventivní a léčebná péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), základy první pomoci

RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE

- 1.10 stres a jeho vztah ke zdraví – kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy, stresových reakcí a k posilování duševní odolnosti
- 1.11 auto-destruktivní závislosti – psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet), násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládnutí, trestná činnost, doplněk ve sportu
- 1.12 skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; kriminalita mládeže; komunikace se službami odborné pomoci
- 1.13 bezpečné chování a komunikace – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení
- 1.14 dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu vč. zvládnutí agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti)
- 1.15 manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy, působení sekt
- 1.16 ochrana člověka za mimořádných událostí – klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí

HODNOTA A PODPORA ZDRAVÍ

- 1.17 celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie
- 1.18 podpora zdraví a její formy – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví, podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ

- 1.19 sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí, utváření vědomí vlastní identity
- 1.20 seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebevládnutí a zvládnutí problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení; zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování
- 1.21 psychohygiena v sociální dovednosti pro předcházení a zvládnutí stresu, hledání pomoci při problémech
- 1.22 mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích, dopad vlastního jednání a chování

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Výchova k občanství

2. stupeň

1. ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy (OVO)

žák

- 1.1 objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání
- 1.2 rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
- 1.3 zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje
- 1.4 zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají
- 1.5 kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí
- 1.6 zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci a v situacích ohrožení a obrany státu
- 1.7 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem
- 1.8 objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
- 1.9 rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
- 1.10 posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci

UČIVO (U)

- 1.1 **naše škola** - život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro život
- 1.2 **naše obec, region, kraj** - důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku
- 1.3 **naše vlast** - pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky
- 1.4 **kulturní život** - rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédiá
- 1.5 **lidská setkání** - přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti
- 1.6 **vztahy mezi lidmi** - osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti
- 1.7 **zásady lidského soužití** - morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; děla práce a činností, výhody spolupráce lidí

2. ČLOVĚK JAKO JEDINEC

Očekávané výstupy

žák

- 2.1 objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života

- 2.2 posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
- 2.3 rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
- 2.4 popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru

Učivo

- 2.1 podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál
- 2.2 vnitřní svět člověka – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí
- 2.3 osobní rozvoj – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji

3 ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

Očekávané výstupy (OVO)

Žák

- 3.1 rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady
- 3.2 sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi
- 3.3 na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení
- 3.4 vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít
- 3.5 uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu
- 3.6 na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz
- 3.7 rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané
- 3.8 rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti

Učivo

- 3.1 majetek, vlastnictví – formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví
- 3.2 peníze – funkce a podoby peněz, formy placení
- 3.3 hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing; rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní
- 3.4 banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků
- 3.5 výroba, obchod, služby – jejich funkce a návaznost
- 3.6 principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh; tvorba ceny, inflace; podstata fungování trhu; nejčastější právní formy podnikání

4. STÁT A PRÁVO

Očekávané výstupy (OVO)

Žák

4.1 rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky

4.2 rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu

4.3 objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů

4.4 vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů

4.5 přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu

4.6 objasní význam právní úpravy důležitých vztahů - vlastnictví, pracovní poměr, manželství

4.7 provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy - osobní přeprava, koupě věci

4.8 dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování

4.9. rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů

4.10 rozpoznává protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady

4.11 diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání

UČIVO (U)

4.1 právní základy státu - znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu

4.2 státní správa a samospráva - orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly

4.3 principy demokracie - znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam; význam a formy voleb do zastupitelstev

4.4 lidská práva - základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace

4.5 právní řád České republiky - význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů

4.6 protiprávní jednání - druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postizitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví

4.7 právo v každodenním životě - význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele, styk s úřady

5. MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

Očekávané výstupy (OVO)

Žák

- 5.1 popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování
- 5.2 uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích
- 5.3 uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory
- 5.4 uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva
- 5.5 objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni - v obci, regionu
- 5.5 uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru

UČIVO (U)

- 5.1 evropská integrace - podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR
- 5.2 mezinárodní spolupráce - ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody; významné mezinárodní organizace (Rada Evropy, NATO, OSN aj.)
- 5.3 globalizace - projevy, klady a zápory; významné globální problémy včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	6. ročník	
KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	VAZBY, PŘESAHY
<p>uvede, ve kterých právních normách a ve kterých vnitřních normách školy jsou upravena</p> <ul style="list-style-type: none"> - práva a povinnosti žáků a rodičů <p>uvede, kde jsou tyto normy k dispozici k prostudování</p> <ul style="list-style-type: none"> - prokáže praktickou dovednost vyhledat ve výše uvedených normách příslušná ustanovení řešící zadaný modelový problém - se spolužáky sestaví pravidla chování žáků ve třídě (škole) - na konkrétních příkladech vysvětlí význam stanovení pravidel chování a význam jejich dodržování - zjistí od čeho je odvozen název naší školy a čím je tato osobnost známá - diskutuje o příčinách a důsledcích protiprávního i korupčního jednání <p>- uvede několik příkladů, jak je život lidí pevně spojen s přírodními cykly</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí členění času podle křesťanského kalendáře - v každém kalendářním měsíci si ve třídě pod vedením vyučujícího sestaví kalendář daného měsíce a zdůrazní konkrétní svátky a vysvětlí si jejich původ a souvislosti - vyprávějí si o českých národních tradicích, hlavně vánočních a velikonočních - vytváří referáty o těchto tradicích v daných měsících - uvede konkrétní příklady, jaké zná měřiče času - objasní význam pojmů: denní rytmus, režim 	<p>Naše škola</p> <ul style="list-style-type: none"> - práva a povinnosti žáků a jejich rodičů; vnitřní normy školy –Školní řád - Všeobecná deklarace lidských práv, Ústava ČR, Zákon o rodině, Trestní zákon, Druhy a příčiny protiprávního jednání včetně korupce Školský zákon, Vyhláška o základním vzdělávání, <p>Rok v jeho proměnách a slavnostech</p> <ul style="list-style-type: none"> - cyklus dne, týdne a roku - denní rytmus - volný čas - režim dne 	<p>Výchova k občanství</p> <p>OVO: 1.3, 1.7, 1.8, 1.9, 1.10, 2.2, 2.3, 2.4, 4.5, 4.8, 4.10 , 4.11</p> <p>U: 1.1, 1.5, 1.6, 1.7, 4.1, 4.2, 4.4, 4.5, 4.6, 4.7,</p> <p>Výchova ke zdraví</p> <p>OVO: 1, 2, 3, 8, 12, 13</p> <p>U: 1.2, 3.3, 3.4, , 4.6, 5.2, 6.1, 6.2,6.4,6.5</p> <p>Výchova k občanství</p> <p>OVO: 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8, 1.10, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4</p> <p>U: 2.1, 2.2, 2.3,</p> <p>Výchova ke zdraví</p> <p>OVO: 1, 3, 4, 5, 8, 9, 12, 13</p> <p>U: 1.2, 2.1, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 5.2, 5.3, 6.1, 6.2, 6.3, 6.5</p>

<p>dne; uveďte příklady dobře a špatně zvolených denních rytmů a režimů</p> <ul style="list-style-type: none"> - sestaví si vyvážený režim dne a porovná ho s režimem dne svých spolužáků - sestaví vyvážený režim dne pro jednotlivé členy své rodiny - uveďte příklady vhodně a nevhodně využitého volného času - spolu se svými spolužáky sestaví přehled sportovních činností a koníčků jednotlivých žáků ve třídě (skupině) - sestaví tabulku, do které uvede, jaké sporty a koníčky provozuje, jaké by chtěl provozovat, a kde, a za jakých podmínek, je ve svém nejbližším okolí může provozovat - sestaví tabulku s výčtem nevhodných aktivit (které by nechtěl vykonávat) a uvede důvody proč jsou nevhodné - žák získá a uvědomí si význam pojmu šikana, droga - uvědomí si vliv drog na život člověka <ul style="list-style-type: none"> - naučí se pojmenovat příbuzné - sestaví svůj vlastní rodokmen a uvědomí si jména svých příbuzných - sepíše ve skupinkách funkce rodiny - ve skupinkách nakreslí pomocí symbolů, jak si představuje pozitivní a negativní rodinu, pak své myšlenky a názory okomentují - uvědomí si, že některé děti nežijí ve vlastní rodině, a že existují různé formy náhradní 	<p>Protidrogová prevence Nevhodné patologické jevy</p> <p>Domov a rodina</p> <ul style="list-style-type: none"> - moje rodina - rodina a její funkce, náhradní rodinná výchova - sousedé, hosté a cizí lidé 	<p>Výchova ke zdraví OVO: 1,2,3,7,8,12,13, U: 1.2, 3.4, 4.1,4.3, 4.4,4.5,</p> <p>Výchova k občanství OVO: 1.5, 1.6, 1.8, 1.10, 2.1, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 4.5, 4.6, 4.8, 4.10, 5.4, 5.5 U: 1.5, 1.6, 1.7, 3.1, 3.2, 4.4, 4.6, 4.7</p> <p>Výchova ke zdraví OVO: 1, 2, 11,</p>
---	---	---

<p>rodinné výchovy – Dětské domovy, Vesničky SOS, Pěstounská péče</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvědomí si také existenci a funkci domovů důchodců a domů s pečovatelskou službou - uvede podmínky, za jakých lze v ČR uzavřít manželství - vysvětlí pojmy: civilní sňatek, církevní sňatek, plánované rodičovství, antikoncepce a antikoncepční prostředky, monogamie, polygamie - uvede výhody a nevýhody manželství - uvede postup, jak uzavřít civilní sňatek - ve skupinkách budou přemýšlet o pozitivním a negativním manželství – tvorba plakátků - popíše, jak si představuje svého budoucího životního partnera - uvede, jaké důležité vlastnosti a dovednosti by sám měl mít pro budoucí spokojený manželský život - napíše blahopřání k uzavření sňatku - vysvětlí rozdíl mezi: přítelem, známým a láskou - sestaví plánek svého bytu a jeho zařízení - zjistí ceny některých zařízení bytu / kuchyňské spotřebiče a nábytek / - sestaví modelový měsíční rozpočet průměrné domácnosti - uvede příklady, jak lze zvýšit měsíční příjem a snížit měsíční výdaje rodinného rozpočtu. - v tisku vyhledá příklady, kdy se nevyplatila důvěřivost k neznámým lidem. Uvede, jak jednat s neznámými lidmi v různých situacích - uvede výhody a nevýhody života ve městě a 	<ul style="list-style-type: none"> - manželství, rodičovství - Zákon o rodině - domov a jeho zařízení - hospodaření domácnosti 	<p>U: 1.1, 3.2, 3.4, 5.1, 5.2, 6.4, 6.5</p> <p>Výchova k občanství OVO: 1.7, 2.1, 2.2, 2.3,</p> <p>U: 1.5,1.6,1.7, 2.1,2.2,2.3</p> <p>Výchova ke zdraví OVO: 1, 2,</p> <p>U: 1.1, 1.2,</p>
--	--	--

<p>na vesnici</p> <ul style="list-style-type: none"> - ze zadaných hodnot sestaví svůj „hodnotový žebříček“ - uvede příklady cen některých potravin - naplánuje rodinný nákup na víkend a uvědomí si jeho cenu, kterou bude mít na úkol zjistit - uvědomí si možnosti placení - hotovost, bankovní převod, platební karty... - rozlišuje pojmy: bydliště, rodiště, obec, kraj a vlast, ve které žiju - uvede jméno starosty a místostarosty obecního úřadu obce, v které žije - uvede, kdy jsou úřední dny obecního úřadu - sestaví přehled všech odborů městského úřadu a vysvětlí, čím se který odbor zabývá - sestaví referát o původu a historii své obce, o významných rodácích a osobnostech, které obec proslavili - uvědomí si polohu Prahy na mapě České republiky a Evropy a důvod, proč se říká Praha „matka měst“ a Česká republika leží v srdci Evropy - napíše krátký referát o pražských památkách, případně uvede, které navštívil - nakreslí jednoduchou mapku ČR a do ní zakreslí nebo napíše názvy několika nejznámějších míst v ČR - získá představu o státních symbolech ČR - uvědomí si pojem „vlastenectví“ - uvědomí si, kteří lidé a co proslavilo naši vlast ve světě 	<p>Obec, region, vlast</p> <ul style="list-style-type: none"> - moje obec - obecní úřad - památná místa a osobnosti mého bydliště Praha – „MATKA MĚST“ - nejznámější historické památky Naše vlast - významná místa naší země, národnostní menšiny 	<p>Výchova k občanství</p> <p>OVO: 1.2, 1.5, 1.8, 1.9, 1.10, 2.3, 2.4, 4.2, 4.3, 4.4, 4.10</p> <p>U: 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, 2.1, 2.2, 2.3, 4.2, 4.3, 4.4, 4.6, 4.7</p> <p>Výchova ke zdraví</p> <p>OVO: 1, 2, 13</p> <p>U: 1.2, 4.4, 6.4, 6.5</p>
--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - uvede, které národnostní menšiny žijí v ČR - pod vedením učitele si uvědomí, co je to zdraví a jaké faktory ho ovlivňují - uvědomí si, co je to zdraví tělesné /fyzické/, osobní /seberealizace/, duševní /mentální/, společenské / sociální/, citové /emocionální/ a duchovní / spirituální/ - ve skupinkách nakreslí do kruhu symboly jednotlivých typů zdraví - společně z nakreslených kruhů vytvoří „KVĚTINKU ZDRAVÍ“, kterou si vylepí ve své třídě - seznámí se s potravní pyramidou - sepíší seznam potravin, které zkonsumovali v jednom vybraném dnu - shromáždí obrázky nebo obaly potravin, které konzumují a ve skupinkách vytvoří vlastní potravní pyramidu, kterou si vyvěsí ve třídě - diskutují o péči o své zdraví, o hygienických návycích - vytváří plakátky na téma: péče o chrup, péče o pokožku a vlasy, péče o ruce a nohy, vhodné oblékání na různé příležitosti /pracují ve skupinách, používají informace z různých časopisů, internetu a z reklamy - zamýšlí se a diskutují o tom, co je to 	<p>Péče o zdraví -tělesné a duševní zdraví</p> <p>- zdravá výživa a vhodná výživa v dospívání</p> <p>- fyzické a tělesné zdraví a péče o ně</p>	<p>Výchova ke zdraví OVO: 2,3,4,5,6,7,8,9,10,12,</p> <p>U: 2.1,2.2, 3.1,3.2, 3.3,3.4, 4.1,4.2, 5.1, 5.2, 5.3, 6.4</p> <p>Výchova k občanství OVO: 2.1,2.3,2.4,5.4,5.5</p> <p>U: 2.1,2.2,2.3,5.3</p>
---	---	---

<p>životní prostředí a jak my sami o něj můžeme pečovat a zlepšovat svoje okolí</p> <ul style="list-style-type: none"> - pod vedením učitele si uvědomí a uvede příklady ze života, co to je „situaci ohrožení“ - napíše telefonní čísla tísňových volání a kdy je máme volat - dozví se, jak se chovat v situacích ohrožujících život a při evakuaci - sám sepíše, co by mělo obsahovat evakuační zavazadlo, což pak prokonzultuje s vyučujícím - sám sepíše a navrhne, jak by se měl zabezpečit dům a byt před tím než bychom ho opustili při evakuaci - získá základní informaci o poskytnutí první pomoci – prakticky si vyzkouší některé obvazové techniky, umělé dýchání a masáž srdce na resuscitační loutce - rozumí povinností občana při zajišťování obrany státu 	<ul style="list-style-type: none"> - péče o životní prostředí <p>Chování člověka v situacích ohrožení</p> <ul style="list-style-type: none"> - situace ohrožení – jak pomoci v situaci ohrožení a obrany státu - tísňová volání - evakuace a evakuační zavazadlo - zabezpečení bytu při evakuaci - základy první pomoci 	<p>Výchova k občanství OVO:1.3, 1.6, 1.7,1.8,1.9,1.10,4.10,5.5,5.6</p> <p>U: 1.5,1.6,1.7,4.6,4.7,5.2,5.3</p> <p>Výchova ke zdraví OVO: 13 ,14</p> <p>U: 3.4, 4.3, 6.2, 6.5</p>
--	---	--

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	7. ročník	
KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	VAZBY, PŘESAHY
<p>- na konkrétních příkladech uvede, jak lze upevňovat pozitivní vztahy mezi členy rodiny</p> <p>- v modelových příkladech prokáže ovládnutí základních společenských pravidel chování (pozdravy, představování, blahopřání, slavnostní chvíle, stolování apod.)</p> <p>- Vysvětlí rozdíl mezi pravěkou a současnou rodinou</p> <ul style="list-style-type: none"> - získá představu o různých možnostech používání antikoncepce - dokáže pojmenovat orgány tvořící mužskou a ženskou pohlavní soustavu - dokáže si uvědomit, která antikoncepce ochrání člověka nejen před početím, ale také před sexuálně přenosnými chorobami jako je AIDS a další - bude vědět, co je to AIDS a jaké jsou možnosti nákazy a přenosu této choroby <p>- objasní pojem vlast</p> <p>- vysvětlí rozdíl mezi národem a státem</p> <p>- uvede nejvýznamnější události a osobnosti českých dějin a nejnámější národní zvyky a obyčeje</p> <p>- vytvoří referát o některé významné české osobnosti z našich dějin</p> <p>- vyjmenuje státní symboly, objasní jejich podobu, vznik, účel a způsoby jejich používání</p>	<p>Rodina, národ, vlast</p> <p>Rodina</p> <ul style="list-style-type: none"> - rodina - základní pravidla společenského chování <p>vztahy mezi lidmi</p> <p>metody antikoncepce</p> <p>Národ a vlast</p> <ul style="list-style-type: none"> - národ - naše vlast - státní symboly ČR - obrana státu 	<p>Výchova k občanství OVO: 1.1,1.7, 1.10</p> <p>U: 1.3, 1.5, 1.6, 1.7, 4.1</p> <p>Výchova ke zdraví OVO: 1, 2, 3, 6, 8,10, 11, U: 1.1, 1.2, 2.2, 3.4, 4.7, 6.4, 6.5,</p>

<p>- rozlišuje různé druhy majetku a různé formy vlastnictví. Uvede příklady ze svého okolí.</p> <p>- rozlišuje hmotné a duševní vlastnictví; uvede příklady jejich (právní) ochrany</p> <p>- na konkrétních či modelových příkladech objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví</p> <p>- popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a se svým svěřeným majetkem; uvede, které konkrétní zásady hospodárnosti dodržuje</p> <p>- se spolužáky ve skupině prodiskutuje případy vandalského či nehospodárného zacházení s majetkem; zdůvodní, proč je toto jednání nevhodné či nebezpečné, ; navrhne opatření, jak takovému jednání zamezit, sestaví desatero pravidel pro hospodárné zacházení s majetkem ve škole</p> <p>- vysvětlí pojem: sociální politika státu; uvede příklady</p> <p>zdůvodní potřebu poznání a ochrany krajiny, ve které člověk žije</p> <p>- ze svého nejbližšího okolí uvede konkrétní příklady správného a nesprávného využívání krajiny a jejího přírodního bohatství</p> <p>- vyjmenuje nejdůležitější typy chráněných území, uvede příklady ze svého nejbližšího okolí</p> <p>- orientuje se a rozumí značkám informujících o pravidlech chování v chráněném přírodním území</p> <p>- uvede nejvýznamnější ekologické problémy světa a možné cesty jak je řešit na globální i lokální úrovni</p> <p>- navrhne jak on sám se spolužáky mohou</p>	<p>Majetek a bohatství</p> <ul style="list-style-type: none"> - majetek - vlastnictví <p>Přírodní bohatství a jeho ochrana</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznej svou krajinu - chraň svoji krajinu - významné globální ekologické problémy 	<p>Výchova k občanství OVO: 1.3, 3.1, 3.2, 3.3, 3.5, 4.5, 4.6, 4.7, 4.8, 4.9, 4.10</p> <p>U: 1.1, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, 3.1, 4.4, 4.6, 4.7</p> <p>Výchova ke zdraví OVO: 1, 2, 13, 14</p> <p>U: 1.2, 4.6, 4.7, 6.1, 6.4, 6.5</p> <p>Výchova k občanství OVO: 1.3, 1.10, 2.3, 3.1, 4.2, 5.4, 5.5</p> <p>U: 1.2, 1.3, 3.1, 4.6, 4.7, 5.3</p> <p>Výchova ke zdraví OVO: 3, 4, 9 U: 4.1, 4.2, 5.2, 6.5</p>
---	--	---

<p>ovlivnit stav životního prostředí</p> <ul style="list-style-type: none"> - pokusí se zrealizovat akci, která bude nabádat obyvatelé našich obcí k péči o životní prostředí <p>-znovu si uvědomí, co je to zdraví a jaké faktory ho ovlivňují</p> <ul style="list-style-type: none"> - v práci ve skupinkách vytvoří jednotlivá kvítka KYTICKY ZDRAVÍ viz. 6.tř. - z jednotlivých kvítek společně vytvoří květ, který si vylepí ve třídě - při práci ve skupinkách sepiší seznam potravin, které tvoří nejčastěji tvoří jejich jídelníček - pomocí metody lžičkování a tabulky dodané učitelem, si prakticky vyzkouší a uvědomí, kolik skrytého cukru a tuku přijímáme v potravinách v běžném denním jídelníčku - uvědomí si jaké civilizační choroby jsou spojené s dodržováním zdravé výživy a zdravého životního stylu - získá informace o poruchách příjmu potravy o nesprávných technikách při snaze snížit tělesnou hmotnost - v souvislosti se zdravým životním stylem se seznámí s problematikou drog - vysvětlí pojem:tvrdá droga, měkká droga,vysvětlí v čem spočívá nebezpečí drog 	<p>Zdravá výživa</p> <ul style="list-style-type: none"> - péče o zdraví a osobní hygiena - zdravá výživa - protidrogová prevence 	<p>Výchova ke zdraví OVO: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 13</p> <p>U: 3.1, 3.2, 4.1,4.2, 4.3, 4.5, 5.1, 5.2, 5.3, 6.3,</p> <p>Výchova k občanství OVO:4.8, 4.9, 4.10,</p> <p>U: 4.6, 4.7,</p>
--	--	--

<p>vysvětlí různé významy pojmu: kultura</p> <ul style="list-style-type: none"> - objasní pojem: umění (vyjmenuje alespoň tři jeho funkce) - vyjmenuje druhy umění a jednotlivé druhy výtvarného umění - vyhledá (navrhne) piktogramy pro jednotlivé druhy umění - ve skupině se spolužáky sestaví soupis nevkusných věcí a předmětů, které se nacházejí ve třídě (škole, místě bydliště) a soupis věcí, o kterých soudí, že jsou vkusné a umělecké - rozlišuje a správně nazývá jednotlivé umělecké slohy a jejich charakteristické prvky - rozliší kulturní instituce od ostatních institucí; zhodnotí nabídku kulturních institucí v místě bydliště - seznámí se s pojmem mediální kultura - navrhne uskutečnění určité kulturní akce, pokusí se vytvořit plakát k její reklamě - uvede tři příklady aktivního využití volného času a tři příklady pasivní zábavy <ul style="list-style-type: none"> - rozliší nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky - vysvětlí pojem: právní norma - rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu - na konkrétních příkladech objasní výhody 	<p>Kultura a její rozvíjení</p> <ul style="list-style-type: none"> - kultura a umění - umělecké slohy a moderní umění - kulturní instituce <p>Stát a právo</p> <ul style="list-style-type: none"> - vznik státu a právních norem - historické typy státu - volby - výkonná moc /prezident a vláda/ - soudní moc - práva a povinnosti občanů 	<p>Výchova k občanství OVO: 1.4, 1.5, 1.8, 1.9, 3.2, 3.6 U: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 3.3, 3.4</p> <p>Výchova ke zdraví OVO: 9, 13 U: 3.2, 4.1, 4.7, 6.3, 6.4, 6.5</p> <p>Výchova k občanství OVO: 1.3, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8, 1.9, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 3.5, 3.7, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6, 4.7, 4.8, 4.9, 4.10, 4.11, 5.1, 5.3, 5.6 U: 1.1, 1.2, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7,</p>
--	---	---

<p>demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů (doloží zprávami z tisku)</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech - popíše průběh voleb do zastupitelstev a v modelové situaci předvede činnost voliče ve volební místnosti vyzkouší si roli voliče v třídních volbách - na konkrétních příkladech uvede, jak přiměřeně uplatňuje svá práva, a jak respektuje práva a oprávněné zájmy druhých - posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, uvede příklady režimů, ve kterých jsou potlačovány - rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu - na konkrétních příkladech objasní význam právní úpravy důležitých vztahů - vlastnictví, pracovní poměr, manželství - uvede, které právní úkony je způsobilý provádět a jaké jsou jejich právní důsledky; uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy (osobní přeprava, koupě věci) -- diskutuje o příčinách a důsledcích protiprávního i korupčního jednání - vyjmenuje orgány právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce. - uvede příklady protiprávního jednání (přestupku, trestného činu) a možné důsledky tohoto jednání 	<ul style="list-style-type: none"> - právo a morálka - <i>Trestní zákoník</i> - , Druhy a příčiny protiprávního jednání včetně korupce - <i>Občanský zákoník</i> - <i>Obchodní zákoník</i> - <i>Zákon o rodině</i> 	<p>2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 3.4, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6, 4.7, 5.2, 5.3</p> <p>Výchova ke zdraví OVO: 1, 3, 7, 10, 11, 12, 13, 14</p> <p>U: 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.4, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6, 4.7, 4.8,</p>
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - pod vedením učitele si uvědomí a uvede příklady ze života, co to je „situaci ohrožení“ - zopakuje si pravidla (dopravní značení, dodržování osobní bezpečnosti) pohybu na veřejných komunikacích jako účastníka dopravního provozu (chodec, cyklista) - napíše telefonní čísla tísňových volání a kdy je máme volat - dozví se, jak se chovat v situacích ohrožujících život a při evakuaci - sám sepíše, co by mělo obsahovat evakuační zavazadlo, což pak prokonzultuje s vyučujícím - sám sepíše a navrhne, jak by se měl zabezpečit dům a byt před tím než bychom ho opustili při evakuaci <p>získá základní informaci o poskytnutí první pomoci – prakticky si vyzkouší některé obvazové techniky , umělé dýchání a masáž srdce na resuscitační loutce</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumí povinností občana při zajišťování obrany státu 	<p>Chování člověka v situacích ohrožení</p> <ul style="list-style-type: none"> - účastník silničního provozu - situace ohrožení – jak pomoci v situaci ohrožení a obrany státu - tísňová volání - evakuace a evakuační zavazadlo - zabezpečení bytu při evakuaci - základy první pomoci 	<p>Výchova k občanství OVO:1.3, 1.6, 1.7,1.8,1.9,1.10,4.10,5.5,5.6</p> <p>U: 1.5,1.6,1.7,4.6,4.7,5.2,5.3</p> <p>Výchova ke zdraví OVO: 13 ,14</p> <p>U: 3.4, 4.3, 6.2, 6.5</p>
--	--	--

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	VAZBY, PŘESAHY
<p>- uvede etapy vývoje lidského jedince a jejich typické znaky</p> <p>- uvede tělesné, duševní a společenské rozdíly mezi dítětem a dospělým člověkem</p> <p>- objasní pojmy: puberta, adolescence</p> <p>- uvede příklady generačních konfliktů (z tisku, svého okolí), jejich důsledky a možnosti jejich řešení</p> <p>- ve skupině se spolužáky sestaví soupis častých problémů charakteristických pro období dospívání a uvede možné způsoby, jak jim předcházet a jak je vhodně řešit</p> <p>- uvede kontakt (telefonní číslo) na nejbližší pedagogicko-psychologickou poradnu, krizové centrum a na linku důvěry</p>	<p>Člověk a dospívání</p> <ul style="list-style-type: none"> - dospívání - hledání nového naplnění života 	<p>Výchova k občanství</p> <p>OVO: 1.7, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 4.5</p> <p>U: 1.5, 1.6, 1.7, 2.1, 2.2, 2.3, 4.4, 4.6, 4.7</p> <p>Výchova ke zdraví</p> <p>OVO: 1, 2, 3, 10, 13,</p> <p>U: 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5</p>
<p>- prokáže na konkrétních příkladech přímou souvislost mezi tělesnou, duševní a sociální složkou zdraví a vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví viz. KYTIČKA ZDRAVÍ /6.a7. tř. /</p> <p>- ve skupině se spolužáky sepíše různé důvody, proč člověk potřebuje společnost jiných lidí</p> <p>- uvede příklady formálních a neformálních skupin</p> <ul style="list-style-type: none"> - na příkladech známých "velkých přátelství" (z literatury, filmu apod.) se pokusí charakterizovat důležitá pravidla soužití mezi přáteli - sám sepíše, jaké vlastnosti by měl mít „pravý přítel“ - vysvětlí pojem: šikana; uvede příklady šikanování a vhodné způsoby, jak tomuto 	<p>Člověk hledající společenství</p> <ul style="list-style-type: none"> - hledání blízkého člověka - komunikace - muž, žena a láska 	<p>Výchova k občanství</p> <p>OVO: 1.5, 1.7, 1.8, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 4.5, 4.8, 4.9, 4.10</p> <p>U: 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, 2.1, 2.2, 2.3, 4.4, 4.6, 4.7</p> <p>Výchova ke zdraví</p> <p>OVO: 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14</p> <p>U: 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.2, 3.4, 4.3, 4.5, 4.6, 4.7, 5.1, 5.2, 6.1, 6.2, 6.4, 6.5</p>

<p>jevu čelit</p> <ul style="list-style-type: none"> - uveďte tři významy slova: komunikace - uveďte (předvede) různé způsoby a prostředky komunikace v různých modelových situacích - vysvětlí pojem: asertivní jednání; uveďte některé zásady a situace, kdy je vhodné takto jednat - vysvětlí a chápe pojmy: sexualita, sex, promiskuita, venerologické choroby, AIDS, virus HIV, bezpečný sex, plánované rodičovství, antikoncepce, kondom, prezervativ, sexuální zneužívání, sexuální kriminalita, sexuální obtěžování, sexuální deviace, erekce, koitus, orgasmus, menstruace, ovulace, gravidita, interrupce, poluce, masturbace, poruchy pohlavní identity - uveďte zásady zodpovědného sexuálního chování ve vztahu ke zdraví, etice, morálce a životním cílům mladých lidí - uveďte, ve kterých případech je sex nezákonný - vytvoří se spolužáky ve skupinkách plakát nabádající k zodpovědnému sexuálnímu chování - uveďte lidské vlastnosti důležité pro partnerský život <ul style="list-style-type: none"> - uveďte, které vlastnosti jsou společné všem živým organismům - uveďte, které vlastnosti zajišťují člověku výjimečné postavení v živočišné říši - objasní pojem: biologické hodiny - vysvětlí pojmy: biorytmus, chronobiologie - uveďte na příkladech, jak je životní rytmus člověka závislý na astronomických jevech 	<p>Člověk hledající svůj svět</p> <ul style="list-style-type: none"> - člověk a svět - zdravý způsob života 	<p>Výchova k občanství</p> <p>OVO: 1.5, 1.7, 1.10, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 4.5, 4.8, 4.9, 4.10</p> <p>U: 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, 2.1, 2.2, 2.3, 4.4, 4.6, 4.7</p>
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - uvede na příkladech, jak lze efektivně pracovat se svými biorytmy - vysvětlí pojem: zdravý životní styl - uvede základní zásady zdravé výživy - ve skupině se svými spolužáky napíše soupis důvodů pro a proti kouření, sepiše kladné a záporné účinky alkoholu na člověka - na několika příkladech objasní vztah nesprávné výživy a kouření k civilizačním chorobám - sestaví podle zásad zdravé výživy jídelníček pro svou rodinu - sestaví si měsíční plán zdravého životního stylu a alespoň jeden týden podle něj zkusí žít; o svých úspěších a neúspěších napíše krátkou zprávu - vysvětlí pojmy: tvrdé drogy, měkké drogy; objasní, v čem spočívá nebezpečí drog; uvede, proč je droga větším nebezpečím pro dospívající než pro dospělé - tvoří referátky z tisku a jiných zdrojů o vlivu drog na člověka, společné čtení ve třídě 		<p>Výchova ke zdraví OVO: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 13</p> <p>U: 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.7, 5.1, 5.2, 5.3, 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5</p>
<ul style="list-style-type: none"> - uvede, v čem vidí svůj vlastní smysl života - v tisku (literatuře, filmu apod.) vyhledá příběhy lidí, kteří ztratili svůj smysl života; seznámí s nimi své spolužáky a společně se pokusí se vysvětlit, kde se stala chyba - vyhledá v tisku obrázky, fotografie a příběhy "životních ztroskotanců", nad těmito příběhy se spolužáky společně s vyučujícím diskutují - napíše alespoň deset důvodů (událostí), 	<p>Člověk hledající sám sebe</p> <ul style="list-style-type: none"> - smysl života - náhražky smyslu života 	<p>Výchova k občanství OVO: 1.5, 1.6, 1.7, 1.10, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 4.5</p> <p>U: 1.5, 1.6, 1.7, 2.1, 2.2, 2.3, 4.4, 4.7</p> <p>Výchova ke zdraví OVO: 3, 4, 5, 8, 12, 13, 14</p>

<p> kteře by mohly pozměnit smysl života člověka; seřadí tyto události od "nejsilnější" po nejméně "silnou" </p> <ul style="list-style-type: none"> - uvede, co je podstatou každého řádu - uvede základní rozdíl mezi společenským řádem demokratickým a totalitním. - uvede základní lidská práva - objasní pojmy: individualismus a kolektivismus ve společenském uspořádání, rasismus, - objasní pojmy : antisemitismus, xenofobie, anarchie, terorismus - vyhledá v denním tisku příklady porušování lidských práv ve světě, články informující o projevech terorismu, rasismu, antisemitismu a xenofobie - o právní ochraně člověka, egoismu, - svými slovy vyloží obsah alespoň pěti článků z Všeobecné deklarace lidských práv a zhodnotí, zda a jak jsou uskutečňovány v životě naší společnosti - vyhledá z dostupných pramenů (literatura, internet), co za organizaci je OSN, uvede proč vznikla, jaké funkce plní, kde sídlí a kdo je jejím členem - objasní pojmy: egoismus , intolerance; uvede příklady - vysvětlí pojem: právní subjekt - uvede, kdy člověk nabývá plně způsobilost k právním úkonům - uvede, jaké druhy smluv může ve svém věku uzavřít - vyhledá příslušnou právní normu, podle které může posoudit protiprávní jednání, o 	<p> Člověk a předpoklady soužití </p> <ul style="list-style-type: none"> - člověk a řád - lidská práva v zrcadle dějin - problémy v oblasti lidských práv - OSN - Všeobecná deklarace lidských práv - O právní ochraně člověka, egoismus, intoleranci <p> Občanský zákoník - Druhy a příčiny protiprávního jednání včetně korupce </p>	<p> U: 1.1, 1.2, 4.3, 4.5, 4.6, 4.7, 4.8, 5.1, 5.2, 5.3, 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5 </p> <p> Výchova k občanství </p> <p> OVO: 1.2, 1.5, 1.6, 1.8, 1.9, 2.3, 4.1, 4.2, 4.3, 4.5, 4.7, 4.8, 4.9, 4.10, 5.2, 5.3, 5.4, 5.6 </p> <p> U: 1.5, 1.6, 1.7, 2.1, 2.2, 4.1, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6, 4.7, 5.1, 5.2, 5.3 </p> <p> Výchova ke zdraví </p> <p> OVO: 13, 14 </p> <p> U: 3.4, 4.5, 4.7, 4.8, 6.1, 6.4, 6.5 </p>
---	---	--

<p>kterém se dočetl v denním tisku - diskutuje o příčinách a důsledcích protiprávního i korupčního jednání</p> <p>- napíše vlastní úvahu o tom, proč je správný výběr povolání tak důležitý - sestaví tabulku, ve které uvede vždy tři povolání, které by: vykonával nejraději, rád vykonával, mohl vykonávat, nerad vykonával, určitě nemohl vykonávat, na které by určitě nestačil (vždy vysvětlí proč) - vybere náhodně alespoň 5 povolání a vyhodnotí z nich, jaké vzdělání, znalosti, schopnosti a dovednosti jsou dnes nejčastěji zaměstnavateli požadovány - uvede, která právní norma upravuje pracovněprávní vztahy mezi zaměstnanci a zaměstnavateli. Vyhledá v ní způsoby a podmínky vzniku a zániku pracovního poměru, práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů</p> <p>- pod vedením učitele si uvědomí a uvede příklady ze života, co to je „situaci ohrožení“ - zopakuje si pravidla (dopravní značení, dodržování osobní bezpečnosti) pohybu na veřejných komunikacích jako účastníka dopravního provozu (chodec, cyklista) - napíše telefonní čísla tísňových volání a kdy je máme volat - dozví se, jak se chovat v situacích ohrožujících život a při evakuaci</p>	<p>Člověk a předpoklady zapojení do lidské spolupráce - zaměstnání a povolání - Zákoník práce</p> <p>Chování člověka v situacích ohrožení - účastník silničního provozu - situace ohrožení -- jak pomoci v situaci ohrožení a obrany státu - tísňová volání - evakuace a evakuační zavazadla - zabezpečení bytu při evakuaci - základy první pomoci</p>	<p>Výchova k občanství OVO: 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 4.5, 4.6, 4.10, 4.11 U: 2.1, 2.2, 2.3, 4.5, 4.6, 4.7</p> <p>Výchova k občanství OVO: 1.3, 1.6, 1.7, 1.8, 1.9, 1.10, 4.10, 5.5, 5.6 U: 1.5, 1.6, 1.7, 4.6, 4.7, 5.2, 5.3</p> <p>Výchova ke zdraví OVO: 13, 14 U: 3.4, 4.3, 6.2, 6.5</p>
---	---	--

<ul style="list-style-type: none">- sám sepíše, co by mělo obsahovat evakuační zavazadlo, což pak prokonzultuje s vyučujícím- sám sepíše a navrhne, jak by se měl zabezpečit dům a byt před tím než bychom ho opustili při evakuaci <p>získá základní informaci o poskytnutí první pomoci – prakticky si vyzkouší některé obvazové techniky , umělé dýchání a masáž srdce na resuscitační loutce</p> <ul style="list-style-type: none">- rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu		
---	--	--

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	VAZBY, PŘESAHY
<p>- uveďte, konkrétní příklady spolupráce ve svém okolí (mezi příbuznými, obyvateli obce, ve škole, v zájmových kroužcích)</p> <p>- uveďte, jaké jsou základní podmínky každé spolupráce a na příkladech doloží důsledky porušení těchto podmínek</p> <p>- zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi; uveďte své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení viz Chování člověka v situacích ohrožujících život /6. ,7., 8. Tř./</p> <p>- vyjmenuje základní světová monoteistická náboženství, uveďte jejich charakteristiky</p> <p>- uveďte základní projevy lidského života z hlediska psychologie</p> <p>- vysvětlí pojmy: afekt, citový cynismus; uveďte příklady ze života</p> <p>- uveďte několik příkladů tzv. vyšších citů</p> <p>- vyjmenuje alespoň tři důvody, pro které nemůže být v ČR uzavřeno manželství</p> <p>- vyjmenuje základní funkce rodiny</p> <p>- vyjmenuje základní druhy antikoncepce</p> <p>- uveďte, jak jsou právně ošetřeny vztahy mezi manžely a mezi rodiči a dětmi</p> <p>- uveďte, jaký servis zabezpečuje poradna pro rodinu a kde se nejbližší taková poradna nachází</p>	<p>Smysl společenství</p> <ul style="list-style-type: none"> - spolupráce lidí a její podmínky - mýtus a náboženství - citový život člověka - rodina a péče státu o rodinu - zákon o rodině 	<p>Výchova k občanství OVO: 1.8, 1.10, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 4.8, 4.9, 4.10, 5.1, 5.2, 5.3, 5.5, 5.6 U: 1.5, 1.6, 1.7, 2.1, 2.2, 2.3, 4.7, 5.1, 5.2, 5.3</p> <p>Výchova ke zdraví OVO: 1, 2, 3, 8, 10, 12, 13, 14 U: 1.1, 1.2, 2.2, 3.2, 3.4, 4.7, 4.8, 5.1, 5.3, 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5</p>
<p>- vyhledá v Listině základních práv a svobod, jakými formami se mohou občané sdružovat</p> <p>- uveďte názvy a zkratky všech našich "parlamentních" politických stran; uveďte,</p>	<p>Občanská společnost, sdružování občanů, obec, stát</p> <ul style="list-style-type: none"> - sdružování občanů, stát a ústava - svoboda sdružování, občanství, samospráva a protispolečenské jevy 	<p>Výchova k občanství OVO: 1.6, 1.8, 1.9, 1.10, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.8, 4.9, 4.10, 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.6,</p>

<p> které z nich tvoří vládní koalici a které opozici - popíše přibližně strukturu Ústavy České republiky - vysvětlí pojmy: azyl, politický azyl, státní občanství - uvede, jaká práva jsou v demokratické zemi zaručena spoluobčanům národnostních a etnických menšin - u modelových příkladů porušování práva určí, zda spadají pod právo ústavní, občanské, rodinné, pracovní či trestní - vyjmenuje nejdůležitější panovníky, kteří se zasloužili o upevnění české státnosti ve středověku - uvede, ve kterých letech 20. století byla česká státnost nejvíce pošlapána - uvede, kdy vznikla Československá republika a kdy vznikla Česká republika - vyjmenuje České prezidenty od r. 1990 </p> <p> - vysvětlí pojem: dělba práce; uvede, ve kterém historickém období vývoje člověka došlo - rozliší a porovná úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti. - na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu - vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí - uvede, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané -diskutuje o příčinách a důsledcích </p>	<ul style="list-style-type: none"> - formování naší státnosti do vzniku Československé republiky - vznik Československé republiky a vývoj v letech 1918 – 1989 - Listina základních práv a svobod - Ústava ČR <p>Občan v právních a ekonomických vztazích</p> <ul style="list-style-type: none"> - dělba práce - lidské potřeby a druhy statků - tržní hospodářství - peníze a hodnota - podnikání - výroba -odvětví a sektory národního hospodářství - zisk, investice, výrobní náklady - státní rozpočet a daně -druhy a příčiny protiprávního jednání včetně korupce 	<p> U: 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, 2.1, 2.2, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6, 4.7, 5.1, 5.2, 5.3 </p> <p> Výchova ke zdraví OVO: 1, 2, </p> <p> U: 1.2, 4.8, 5.3, 6.1, 6.4, 6.5 </p> <p> Výchova k občanství OVO: 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 4.2, 4.3, 4.6, 4.7, 4.8, 4.10, 4.11 </p> <p> U: 1.7, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 4.2, 4.6, 4.7 </p>
--	--	---

<p>protiprávního i korupčního jednání</p> <ul style="list-style-type: none"> - na příkladech objasní funkci a podobu peněz; uvede důvody, proč byly kovové peníze nahrazeny papírovými - rozliší význam pojmů: ekonomie, ekonomika hospodářství - vyjmenuje dva základní typy ekonomik - vyjmenuje hlavní sektory a hlavní odvětví národního hospodářství - na konkrétních příkladech podniků uvede nejčastější právní formy podnikání; k jednotlivým formám živnostenského podnikání uvede příklady konkrétních živností - na konkrétním příkladu uvede, jaké podmínky musí splňovat, pokud chce provozovat živnost - na modelových příkladech: založí obchodní společnost a provede kalkulaci nákladů podnikatelské činnosti, spočítá zisk - sestaví modelový rozpočet své budoucí rodiny - u vybraných profesí rozhodne, komu náleží za jeho práci mzda a komu plat - objasní význam a činnosti úřadu práce - sepiše modelovou pracovní smlouvu na konkrétní pracovní místo <ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje nejzávažnější globální problémy současnosti. Vyjádří na ně svůj osobní názor, popíše jejich hlavní příčiny, i možné důsledky pro život lidstva - na konkrétních příkladech objasní souvislosti globálních a lokálních 	<ul style="list-style-type: none"> - národní hospodářství - podnikání z hlediska jeho formy a vlastnictví - pracovní právo: práva a povinnosti zaměstnavatele a zaměstnance, bezpečnost práce, mzda, pracovní podmínky a nárok na dovolenou - úřad práce <p>Život člověka na planetě Zemi</p> <ul style="list-style-type: none"> - globální problémy světa - nové technologie - odpovědnost člověka za osud Země 	<p>Výchova k občanství OVO: 1.10, 4.5, 5.4, 5.5</p> <p>U: 1.2, 4.4, 5.3,</p>
--	---	--

<p>problémů a uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni - v obci, regionu</p> <ul style="list-style-type: none"> - pokusí se zorganizovat pro své spolužáky možnost podílet se na ochraně životního prostředí <p>-na konkrétních příkladech uvede výhody ekonomické, politické a bezpečnostní spolupráce státy (v historii i v současnosti), včetně zajištění obrany státu a účasti v zahraničních misích</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje nejvýznamnější mezinárodní organizace, nadace a společenství, uvede jejich zkratky a stručnou charakteristiku - uvede termín (rok) začlenění ČR do NATO a do EU - vysvětlí význam slova: integrace - objasní podstatu, význam a výhody evropské integrace; uvede konkrétní příklady - vyjmenuje jednotící prvky evropské civilizace - uvede některé výhody a nevýhody členství ČR v EU - popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů - uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU a možné způsoby jejich uplatňování - na internetu vyhledá požadované informace k EU - objasní pojem: globalizace; uvede projevy, klady a zápory globalizace - v denním tisku vyhledá příklady 	<p>Svět a Evropa</p> <ul style="list-style-type: none"> - mezinárodní spolupráce – ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy - významné mezinárodní organizace (OSN,NATO, UNESCO, UNICEF, WHO, EU, OBSE, OECD, MMF, RE) - evropská integrace - Evropská unie a ČR - Globalizace projevy, klady a zápory, významné globální problémy včetně válek a terorismu, možnost jejich řešení 	<p>Výchova k občanství OVO: 5.1, 5.2, 5.3, 5.6</p> <p>U: 5.1, 5.2, 5.3</p> <p>Výchova ke zdraví OVO: 13, 14</p> <p>U: 4.1, 4.23, 4.3, 4.4, 4.5, 4.7, 4.8, 6.5</p>
--	---	---

<p>mezinárodního terorismu a zaujme vlastní způsoby jeho potírání a zhodnotí jejich účinnost, výhody a nevýhody</p> <p>-objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru</p> <p>- vysvětlí pojmy: životní úroveň, relativní mzda, inflace, sociální politika státu, sociální síť, životní minimum</p> <p>- uvede, na čem je závislá životní úroveň občanů konkrétního státu</p> <p>- vyjmenuje alespoň pět států s vysokou životní úrovní a s nízkou životní úrovní</p> <p>- uvede, kterým sociálně potřebným občanům je určena sociální záchranná síť</p> <p>- uvede, ve kterých oblastech (a pomocí jakých forem a dávek) je uskutečňována sociální politika státu</p> <p>- vypočítá životní minimum pro vlastní rodinu</p> <p>- vyjmenuje nástroje, prostředky či instituce, které zabezpečují přítomnost skutečné demokracie ve státě</p> <p>- vysvětlí pojmy: " politický pluralismus, totalitní režim, sociální dialog, diskriminace, normalizace, masmédia, nezávislý tisk"</p> <p>- v denním tisku vyhledá příklady trestných činů hrubě narušujících občanské soužití (násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci) ;</p> <p>- uvede konkrétní příklady nezákonného a manipulativního jednání médií, extremistických skupin, sekt apod.</p>	<p>Sociální vztahy</p> <ul style="list-style-type: none"> - sociální vztahy - životní úroveň - sociální péče a sociální politika státu - druhy sociálních příspěvků <p>Výchova k demokracii</p> <ul style="list-style-type: none"> - sedmá velmoc - péče o demokracii - nezávislý tisk - veřejné mínění - trestné činy hrubě narušující občanské soužití - manipulace s lidmi jejich (skryté) zneužívání - nebezpečné náboženské společnosti, hnutí a sekty 	<p>Výchova k občanství OVO: 1.6, 3.5, 4.2</p> <p>U: 1.2, 1.5, 1.7, 4.2, 4.3, 4.7</p> <p>Výchova ke zdraví OVO: 3</p> <p>U: 5.1, 6.1, 6.4, 6.5</p> <p>Výchova k občanství OVO: 1.2, 1.5, 1.6, 1.8, 1.9, 2.3, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.8, 4.9, 4.10, 5.3, 5.5, 5.6</p> <p>U: 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, 4.3, 4.4, 4.6, 4.7, 5.3</p> <p>Výchova ke zdraví OVO: 13, 14</p> <p>U: 1.2, 4.4, 4.5, 4.7, 4.8, 6.4, 6.5</p>
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - pod vedením učitele si uvědomí a uvede příklady ze života, co to je „situaci ohrožení“ - zopakuje si pravidla (dopravní značení, dodržování osobní bezpečnosti) pohybu na veřejných komunikacích jako účastníka dopravního provozu (chodec, cyklista) - napíše telefonní čísla tísňových volání a kdy je máme volat - dozví se, jak se chovat v situacích ohrožujících život a při evakuaci - sám sepíše, co by mělo obsahovat evakuační zavazadlo, což pak prokonzultuje s vyučujícím - sám sepíše a navrhne, jak by se měl zabezpečit dům a byt před tím než bychom ho opustili při evakuaci <p>získá základní informaci o poskytnutí první pomoci – prakticky si vyzkouší některé obvazové techniky , umělé dýchání a masáž srdce na resuscitační loutce</p> <p>rozumí povinností občana při zajišťování obrany státu</p>	<p>Chování člověka v situacích ohrožení</p> <ul style="list-style-type: none"> - účastník silničního provozu - situace ohrožení– jak pomoci v situaci ohrožení a obrany státu - tísňová volání - evakuace a evakuační zavazadlo - zabezpečení bytu při evakuaci - základy první pomoci 	<p>Výchova k občanství OVO:1.3, 1.6, 1.7,1.8,1.9,1.10,4.10,5.5,5.6</p> <p>U: 1.5,1.6,1.7,4.6,4.7,5.2,5.3</p> <p>Výchova ke zdraví OVO: 13 ,14</p> <p>U: 3.4, 4.3, 6.2, 6.5</p>
---	---	--

